

Suomen
Kansanopistoyhdistys
Finlands
Folkhögskolförening

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Suomen Kansanopistoyhdistyksen lausunto luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

Viite: VN/18706/2020-OKM-1)

Suomen Kansanopistoyhdistys kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista.

Kansanopistoyhdistys kannattaa pääosin asetusluonnoksen esityksiä. Äskettäin lausunnolla ollut esitys eduskunnalle laeiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta linjaa, että ammatillisen koulutuksen perusrahoituksen osuus olisi 70 %, suoritusrahoituksen 20 % ja vaikuttavuusrahoituksen 10 %. Kansanopistoyhdistys katsoo, että riittävän suuri perusrahoituksen osuus turvaa koulutuksen järjestäjien rahoitusta ja ennakoitavaa pohjaa pitkäjänteiselle koulutuksen järjestämiselle. Kansanopistoyhdistys on kannattanut muutosta ja siitä syystä pitää pääosin perusteltuna tehdä osin teknisetkin muutokset opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 d §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan perusrahoituksessa toteutuneita opiskelijavuosia painotetaan tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen sekä valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen järjestämiskustannusten perusteella. Suoritusrahoituksessa lain 32 f §:n mukaan tutkinnon osien osaamispisteitä ja mainitun pykälän 3 momentin 1 kohdan mukaan tutkintoja painotetaan tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen järjestämiskustannusten perusteella. Käsillä olevassa asetusesityksessä ehdotetaan muutettavaksi tutkintojen kustannusryhmiä ja kustannusryhmien painokertoimia vuosien 2018 ja 2019 kustannusten perusteella. Myös majoituksen osalta painokerrointa muutetaan kustannuksiin perustuen. Kustannusryhmien ja painokertoimien muutoksille on esitetty laskennalliset perusteet eikä Kansanopistoyhdistyksellä ole niihin huomautettavaa. Sen sijaan Kansanopistoyhdistys toteaa, että koulutuksen järjestäjän tulisi voida ennakoida tulevaa rahoitusta. Voimassa olevien säädösten perusteella koulutuksen järjestäjät eivät voi ennakoida, milloin kustannuksiin perustuvia muutoksia kustannusryhmissä ja painokertoimissa tehdään. Varsinkin yksialaisille ja pienemmille koulutuksen järjestäjille muutokset voivat olla merkittäviä. Kansanopistoyhdistys pitää tärkeänä, että ammatillista koulutusta koskevat ratkaisut ovat järjestäjäneutraaleja.

Asetusehdotuksen 6 §:ssä säädetään maksuttoman koulutuksen painokertoimesta. Ehdotuksessa esitetään, että maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin asetuksella säädettävällä painokertoimella, jota jatkossa tarvittaessa tarkennettaisiin toteutuneiden kustannustietojen perusteella. Kustannustietojen perusteella olisi mahdollista ottaa käyttöön tutkintokohtaisia maksuttomuuden painokertoimia sekä huomioida oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuista aiheutuvat kustannukset maksuttomuuskertoimesta erillisen painokertoimen kautta. Kansanopistoyhdistys kannattaa sitä, että oppivelvollisuusudistuksen tuomat muutokset huomioidaan laskennallisesti eikä pääsääntöisesti harkinnanvaraisilla menettelyillä.

Kansanopistoyhdistys pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että vaikuttavuusrahoituksen osuus on 10% rahoituksesta ja sitä ei koroteta. Vaikuttavuusrahoituksen ongelmana on palautteiden luotettavuus ja objektiivisuus. Järjestelmästä on vähän kokemuksia ja sen osuutta rahoituksessa ei tule painottaa enempää. Uuden, kokeiluasteella olevan, palautejärjestelmän merkitys on jo vaikuttavuusrahoituksen 10 %-yksikön osuudella suuri. Käsittelyssä olevassa asetusluonnoksessa esitetään, että vaikuttavuusrahoituksen perusteena oleva opiskelijapalaute kerätään automaattisesti ja lisäksi vastausprosentin vaikutusta pienennet-täisiin muuttamalla katokorjauskerrointa. Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että vastausprosentin vaikutusta vähennetään ja painotetaan vastausten laatua. Vastausprosessin automatisoinnin kokeiluvaiheessa on ilmennyt, että automatisointi saattaa vaikuttaa vastausten määrään heikentävästi, joten on perusteltua painottaa laatua määrän sijaan. Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että katokorjauskerrointa koskevat muutokset huomioitaisiin jo vuoden 2021 rahoituksessa.

Esityksen 19-23 §:ssä säädetään työelämäpalautteesta. Esityksessä ehdotetaan muutoksia työelämäpalautteen keräämistä koskeviin osiin. Työelämäpalautetta ehdotetaan kerättäväksi koulutuksen järjestäjittäin, kahtena erillisenä osiona. Ensimmäinen osa olisi työpaikkakysely, jossa palautetta kerättäisiin koulutustyöpaikan edustajalta. Palautetta kerättäisiin kaksi kertaa vuodessa. Työelämäpalautteen toinen osa muodostuisi opiskelijoiden vastuullisille työpaikkaohjaajille suunnatusta kyselystä. Tämä kysely lähetettäisiin, kun työpaikkajakso on suoritettu. Kansanopistoyhdistys katsoo, että on hyvä, että laadun arviointi kohdistuu sisällöllisesti koulutuksen järjestäjien toimintaan eikä yksittäiseen opiskelijaan. Kansanopistoyhdistys katsoo kuitenkin, että työelämäpalautekyselyn lähettämisessä olisi hyvä tiedottaa työpaikkoja siitä, kehen opiskelijaan tai koulutuksen järjestäjään kysely liittyy. Mikäli kysely menee irrallisena ohjaajalle tai arvioijalle, työpaikalla ei välttämättä osata yhdistää kyselyä oikeaan opiskelijaan. Tällöin kyselyn vastaukset voivat jäädä saamatta. Automaattista palautteen keruuta työpaikkaohjaajilta tulee arvioida uudistuksen varhaisessa vaiheessa. Eri työpaikoilla työpaikkaohjaajien mahdollisuudet ja tekniset valmiudet vastata tiedonkeruuseen voivat olla vaihtelevia. Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä sitä, että opiskelijapalautteen yhteydessä käytettävää katokorjauskerrointa koskevaa sääntelyä ei toteuteta työelämäpalautteen keruun kohdalla. Näin siksi, että työelämäpalautteiden saamiseen vaikuttaa oppilaitosten toiminnan lisäksi myös työpaikan oma aktiivisuus.

Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry

Helena Ahonen
puheenjohtaja

Tytti Pantsar
toiminnanjohtaja